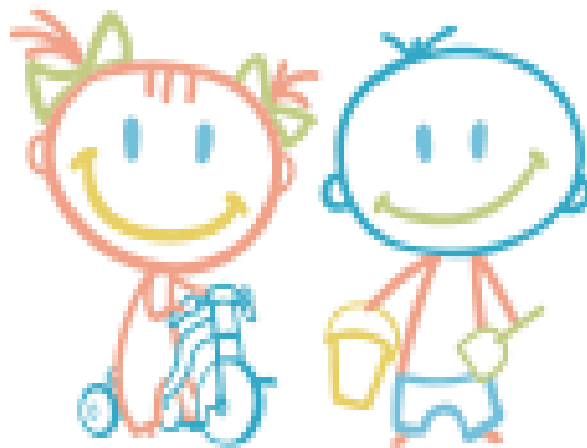

ÅRSPLAN

Baltazar barnehage

vi leker med
hverdagen

Gamle Kongvei 116

3040 Drammen

Tlf: 90415849

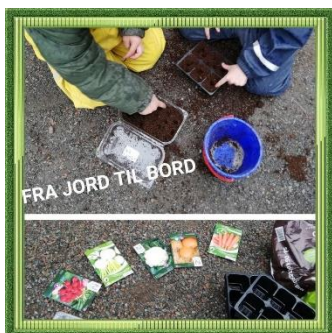
Baltazar barnehage

Vi er landets eldste menighets-barnehage, eies av Tangen menighet. I vår barnehage har det kristne innholdet en naturlig plass i hverdagen.

Baltazar Barnehage har to avdelinger. Vår hovedavdeling ligger på Hedensrud i Drammen. Vi befinner oss nå i moduler ved Brandenga skole pga brann. Her har vi et stort og variert uteområdet, med skog og lekeplass i nærmiljøet.

Den andre avdelingen er Åpen barnehage i Tangen Arbeidskirke. Et gratis tilbud for hjemmевærende barn og foresatte som er åpen to dager i uken.

Vi tilbyr barna en variert hverdag hvor lek og læring i trygge omgivelser står i sentrum. I vår barnehage har vi kreative og omsorgsfulle voksne som er varme, men samtidig kan sette grenser slik at hvert barn blir sett ut fra sitt ståsted. Vi tilpasser aktivitetene ut fra alder og barnets forutsetninger. Vi har aldersinndelte grupper i løpet av dagen. Barnas alder har farger som følger barnet fra oppstart til skolestart.

Vi startet opp kjøkkenhage 2019. Vi ønsker å fortsette arbeidet med å utvikle kjøkkenhagen vår og følge denne gjennom årets syklus. Vi skal så og dyrke grønnsaker og ha fokus på sunt kosthold og ernæring. Vi skal ha fokus på sortering i hverdagen hvor barna skal være delaktig.

Barnehageåret 2022-2023 befinner vi oss i moduler på Tegleverkstomta ved Brandenga skole. Dette er grunnet en brann i barnehagen. Her skal vi få noen fine måneder med gode turer i nærområdet og ikke minst bruke den store parken vi er så heldig å være nabo til.

Ansatte:

Carina Lind
Daglig leder
Ansvarlig for åpen barnehage

Stine Killingdalen
Pedagogisk leder

Wiola Płóciennik
Pedagog

Hege Jensen
Pedagogisk medarbeider

Naime Deva
Peagogisk medarbeider

Bente Orvang
Barne og ungdoms arbeider

Planleggingsdag og fridager for 2022-2023

Planleggingsdager

- 04.11.2022
- 23.12.2022
- 02.01.2023
- 19.05.2023
- 08.06.2023

Barnehagen er stengt Juleferien (27.12-30.12), Påskeferien (03.04-05.04.23), Barnehagen er sommerstengt de to siste hele ukene i juli, i år er dette uke 29 og 30. Barnehagen er også stengt alle røde kalenderdager.

Barnehagen har en utvidet kristen formålsparagraf

Barnehagen eies av Tangen menighet. I Barnehageloven (2006), kap. 1 § 1a står det:

"Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen Den norske kirke kan i vedtektene fastsette særlige bestemmelser om tros- eller livssynsformål".

Vi skal formidle, ikke forkynne. Barna skal få kunnskap om den kristne tro, spesielt gjennom høytidene, og gjennom fortellinger fra nye og gamle testamentet.

Slik fungerer det i praksis i vår barnehage:

- Vi synger alltid kristne bordvers.
- Vi har samlinger med kristent innhold.
- Vi synger kristne barnesanger på lik linje som andre sanger.
- Vi benytter oss av spotify og youtube hvor vi viser og hører på sanger/filmer med kristent innhold.
- Når barna spør vil de få svar ut fra et kristent livssyn.
- Vi samarbeider med Tangen menighet og har jevnlig kontakt via besøk av prest i barnehagen eller vi drar på besøk.
- De kristne høytidene som jul, fastelaven, påske blir feiret/markert
- Vi har laget et årshjul som tar for seg forskjellige kristne temaer gjennom året på lik linje med andre temaer fra rammeplanen.

[Kan jeg ha barnet mitt i barnehagen selv om jeg har et annet livssyn?](#)

Vi har stor respekt for at familier har ulikt livssyn enn kristendommen. Foreldrene og personalet skal ha en åpen og god dialog om hva som skal skje i løpet av året. Barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner og til andre religiøse høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen. Personalet har god dialog med foreldrene, søker informasjon om religioner/tradisjoner som er representert i barnehagen. Vi har også dialog rundt høytider som foreldrene ønsker at vi skal markere/fortelle om i barnehagen og hvordan foreldrene tenker vi kan gjennomføre dette.

Barnehagens visjon

[Vi leker med hverdagen](#)

Dette sier noe om at barna skal få muligheten til å bruke leken, som er den største arenaen for alle førskolebarn, til å lære og bearbeide opplevelser i hverdagen. Dette kan være hverdagsaktiviteter som opptar barna der og da, eller det kan være opplevelser som trengs å lekes med for at de skal bli mer forståelig. Leken er noe alle barn er opptatt av og ved at vi voksne i barnehagen tilrettelegger, ønsker vi at barna skal få oppleve en god hverdag. Barna får da utviklet seg ut fra sine forutsetninger. For å få til dette må vi voksne være klar over vår rolle i leken.

Barnehagens mål

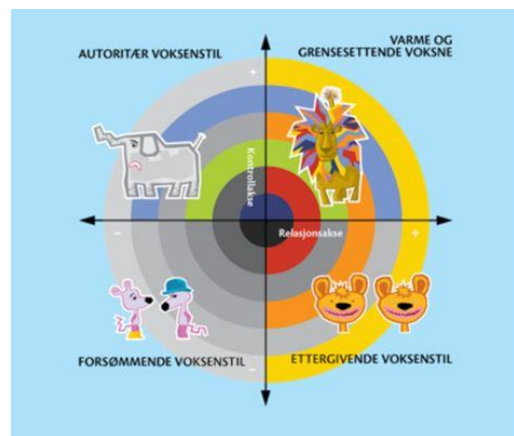
Vi ønsker å skape sosiale og kompetente barn i samhandling med andre

Rutiner utgjør byggesteinene i barnets forståelse av sin omverden. Mye av den sosiale læringen foregår i barnets daglige samspill med andre mennesker. Kvaliteten på samspillet barna imellom og mellom barn og voksne, bestemmer om utviklingen går i ønsket retning.

Barn lærer gjennom daglige «her og nå» situasjoner, og av reflekterende voksne som er til stede når barna trenger dem og engasjerer seg i barnas lek. Forskning viser at «god sosial kompetanse er et viktig innslag i tidlig forebygging av et bredt spekter av problemer knyttet til barns atferd, trivsel, og psykiske helse og dessuten for å lykkes i skolen» (NOU 2010:8, s. 46) Derfor mener vi at dette er det viktigste vi kan gi barna før skolestart.

Være sammen

Vi har jobbet siden 2015 med, Være Sammen, som er et sosialt kompetanseopplegg fra Universitetet i Stavanger (www.vaeresammen.no). Målet er å være en barnehage med «Varme og grensesettende voksne i samspill med medvirkende barn».

Være sammen har et eget opplegg for barna. Være Sammen er et verktøy som gir et utgangspunkt for gode samtaler med barn. Det stimulerer til refleksjon og en filosofisk innstilling til temaene som berøres, slik at en utvikler gode holdninger både hos voksne og barn. 'Løveloven' gir en tydelig og forpliktende ramme for hvordan barn og voksne skal ha det sammen, og hva som er lov å gjøre.

Vårt satsningsområde 2022-2023

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling (RP17).

Vi i Baltazar barnehage har Språk som satsningsområde dette barnehageåret. Barna skal møte en hverdag hvor personalet er bevisst på gode samtaler og bruk av hverdagspråket. Personalet skal bruke Språkløyper fra Universitetet i Stavanger for å heve vår kompetanse innen språkarbeid i barnehagen.

Vår felles forståelse av kommunikasjon og språk

Barn skal oppleve støtte til å forstå, kommunisere, lytte, medvirke og skape mening igjennom dialog. Barna skal oppleve å bli anerkjent på ulike kommunikasjonsuttrykk og språk. På den måten skal vi støtte de og inspirere. Dette er ekstra viktig i forhold til barnas medvirkning. Språket er et kommunikasjonsmiddel som gir oss mulighet til å uttrykke egne tanker og følelser.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Vi skal hjelpe barna til å kommunisere med hverandre på en god måte.
- Vi skal være bevisste språklige rollemodeller for barna.
- Vi skal hjelpe de å utvikle verbalspråket og støtte det nonverbale språket deres.
- Vi skal hjelpe de å sette ord på følelser og kommunisere i vanskelige situasjoner.
- Vi skal observere barna og hjelpe de barna som trenger hjelp til å kommunisere og utvikle språket sitt. Barna skal føle en trygghet slik at utviklingen ikke stopper opp.
- Vi skal ha faste samlingsstunder både felles og i grupper med fokus på språk
- Vi skal bruke dagtavle som verktøy i morgensamlinger ca kl 09.00 hver dag.

Barns rett til medvirkning

Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnehagen skal legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, og å jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet (RP17).

Vår felles forståelse av barns rett til medvirkning

Barn har rett til å være med bestemme over sin egen hverdag.. Barnas interesser og hva de liker å gjøre skal være med i planleggingen. Barna skal være aktive deltagere i sin egen hverdag. Barna skal medvirke i henhold til alder og modenhet og ikke la de få ansvar for avgjørelser de ikke er rustet til å ta. Barna vil utvikle et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Vi voksne skal inspirere barna til å bruke fantasi og vekke nysgjerrigheten.
- Vi skal støtte barna til å undre seg å stille spørsmål også oppmuntre de til å uttrykke sine meninger og tanker.
- Vi skal være åpne, lyttende og tolke alle signalene, verbale og nonverbale i planleggingen av det pedagogiske arbeidet
- Vi skal kontinuerlig bruke materialet fra Stine Sofie stiftelsen med den eldste barnegruppa. Materialet er utviklet for å snakke med barn om vold og overgrep.

Omsorg

I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelsers og mobbing. Om et barn opplever krenkelsers eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette (RP17).

Vår felles forståelse av omsorg

Barna skal få den omsorgen de trenger. De skal få sitte på fanget, en kos, eller holde hånda. De skal også utvikle empati og omsorg for andre og det må vi hjelpe dem med. Vi må anerkjenne deres følelsers og hjelpe de å sette ord på disse. På den måten lærer de å anerkjenne hverandre og hverandres følelsers. Barna skal bli sett på som et individ med rettigheter og integritet og egen separat identitet.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Barna skal oppleve trygghet, empati, nestekjærlighet, tillitt til seg selv og andre.
- Vi skal jobbe med tidlig innsats i barnehagen.
- Vi skal respekter, se, høre og forstå barna og at barna skal få hjelp og støtte der de har behov.
- Vi skal være autoritative voksne som barna har en god relasjon til. De kan komme til oss og ikke være redd for å åpne seg eller fortelle ting.

Lek og læring

Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. (RP17)

Vår felles forståelse av lek og læring

Vår visjon er: Vi leker med hverdagen.

Lek og læring gir glede og er barnas viktigste arena for å lære. Lek er nødvendig for å vokse og utvikle seg og det er en aktivitet som barn velger å være i, der de har kontroll over sin medvirkning og tar ansvar for den. Gjennom lek

oppstår vennskap og det skapes forståelse og glede på tvers av alder, språk og kulturell ulikhet. Vi skal inspirere til skaperglede og legge til rette for variert lek. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer som bidrar til meningsfull samhandling. Vi skal ha plass til barns kreativitet, nysgjerrighet. De skal få bruke hele kroppen og alle sanser i læringsprosessen.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Vi skal legge til rette for lek, allsidig lek. Her kommer barns medvirkning inn. Vi skal ha tilstrekkelig med leker tilgjengelig slik at barna har nok utstyr til å utvikle leken.
- Vi må være tilstede, observere og delta slik at vi kan fange opp signaler og hjelpe barn som har problemer med lekekoder og lekestrategier inn i leken. Det er her vi kan oppdage mobbing/utestenging.
- Vi skal legge til rette for læring, vi må observere og gi barna utfordringer.
- Vi skal legge til rette for fysisk aktivitet.
- Vi skal være bevisst på den 4.pedagogen – det fysiske rommet ut i fra barnehagens forutsetninger

Danning, vennskap, fellesskap

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger (RP17).

Vår felles forståelse av danning, vennskap og fellesskap

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap. Barna skal oppleve og erfare at de er en betydningsfulle for fellesskapet. Hvis barna opplever trygghet så kan de lettere utvikle empati og nestekjærlighet. Sosialkompetanse er en forutsetning for å kunne fungere i samhandling med andre. Barnehage skal motvirke mobbing og vold. Vennskap er en beskyttelse mot mobbing. Derfor det er veldig viktig å støtte og fremme sosiale ferdigheter til hvert enkelt barn. Barna skal utvikle sine sosialkompetanse og den utvikler de gjennom kunnskaper, holdninger og ferdigheter, handlinger, opplevelser og erfaringer.

Alle barn skal oppleve å ha en venn i barnehagen.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Vi må observere, snakke med og snakke med foreldrene slik at vi har nok kunnskap om barnas vennskap.
- Vi skal inkludere alle i aktiviteter og samlinger. Alle skal oppleve å være deltagere og ikke passive deltagere.
- Vi skal dele barnegruppa i aldersgrupper hver dag i kjernetiden.
- Vi voksne skal passe på at alle barna føler seg som en del av fellesskapet, vi må lære barna inkludering i lek og aktiviteter
- Barna skal få utvikle seg selv, tenke selv, søke kunnskap og få lov å reflektere. Vi må stille spørsmål til barna i konflikter, hverdagsaktivitet og andre situasjoner slik at de lærer å reflektere over handlingene sine.
- Vi skal være med på neste pilot i Barnas verneombud – mobbing og krenkelseser

Psykososialt barnehagemiljø

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Barnehagen skal ikke godta krenkelseser som for eksempel utestengelseser, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn dersom et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelseser. Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og lærlingen til barna

De nye lovendringene (§42) pålegger barnehagene å starte en undersøkelse dersom man får mistanke om, eller har kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Dette kan komme frem med at barnet selv forteller det, eller foreldre uttrykker en bekymring.

Barnehagen skal undersøke saken, og så langt det lar seg gjøre, iverksette tiltak som skal sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Planene skal skriftlig gjøres, og evalueres.

Dette har barnehagen utarbeidet rutiner på:

- Vi jobber kontinuerlig med Være sammen og den autoritative voksen stilen. Her er den voksne beskrevet som tilstedeværende, noe som er det viktigste for å oppdage krenkende hendelser og mobbing blant barna i barnehagen. Vi skal fortsette å bruke være sammen og regnbueløvens fantastiske brøl.
- Vi forsetter å delta på barnas verneombud samlinger som omhandler veldig mye av dette og skal snart over på barnepakken hvor vi får materialer og info om hvordan vi skal snakke med barn om vold/misbruk og annen krenkende atferd. Dette er noe vi skal jobbe jevnt med og legges inn i hverdagsrutinene i barnehagen. Det vil ikke erstatte være sammen samlingene, men heller supplere dem.
- Når vi oppdager en hendelse, logger vi denne hendelsen i beredskapsloggen på PBL mentor HMS. Dette er både hendelser vi observerer, men også hendelser foreldrene forteller om der barna har pratet med foreldrene etter endt barnehage dag.
- Disse loggene blir tatt opp jevnlig og ved gjentagende hendelser vedrørende enkelt barn eller hendelser som har stor konsekvens for barnet vil det bli skrevet en aktivitetsplan. Denne planen blir fulgt opp og dere foreldre bli kalt inn til en samtale.

- Vi evaluerer aktivitetsplanen jevnlig og ser om tiltakene fungerer. Vi avslutter ikke prosessen i aktivitetsplanen før vi anser at mobbing/krenkelsene har stoppet eller at dere foreldre forteller at barna har det bra i barnehagen.

Det er også endringer i loven for barnehageeiers ansvar:

- Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.
- Skal ha internkontroll med barnehagen for å sikre at barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven. Barnehageeier må delegere oppgaver og utførelsen av kontrollarbeidet til barnehagen. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset barnehagens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Barnehagens digitale praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn (RP17).

Slik jobber vi med digital praksis

Vi skal bruke digitalt verktøy til å besvare barns initiativ, søke opp barnas spørsmål og undre oss sammen med barn. Barna skal oppleve og lære fremgang med digitale verktøy. Vi har digitalt forstørrelsesglass, prosjektor, ipader, pcer, skriver ol som vi skal bruke aktivt.

Barnehagens digitale praksis skal knyttes opp mot satsningsområdene.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Vi skal bruke barnehagens digitale verktøy aktivt sammen med barna.
- Barna skal lære nettvett, utvikle en etisk forståelse for sosiale medier og digitale verktøy skal brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte.
- Vi bruker digitale verktøy til å vise filmer i forbindelse med temaer vi jobber med og i forbindelse med temaer knyttet til den kristen formålsparagrafen.
-

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen (RP17).

Slik jobber vi med planlegging:

- Månedsplass og månedsbrev til foreldrene
- 5 Planleggingsdager i året
- Personalet har planleggingstid hvor de planlegger opplegg til sin gruppe ut i fra egen mal. I denne planleggingen tar vi høyde for barns medvirkning.
- Personalet planlegger og evaluerer pedagogisk opplegg sammen på personalmøter/planleggingsdager.

Slik jobber vi med vurdering:

- Personalet evaluerer det pedagogiske arbeidet for å sikre at alle barn for et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.
- Personalet skal evaluere de pedagogiske planene sine hver mnd.

Slik jobber vi med dokumentasjon:

- Vi bruker Mykid til bilde deling og dagsrapporter
- Vi bruker pedagogisk dokumentasjon til å evaluere oppleggene våre
- Bilder skrevet ut av dagen slik det skaper god dialog i hentesituasjoner og i samspill med andre barn.

Fagområder

De syv fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold (RP17).

Slik jobber vi med fagområdene

Barnehagen skal bruke ulike materielle, utstyr, melodier, digitale verktøy, spill, bøker og musikk i deres arbeid.

Fagområdene skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal bidra til at alle barna føler en glede av å være i barnehagen. Barnehagen skal være god arena til at barna kan utvikle seg gjennom alle fagområder. Vi voksne skal skape et godt miljø med gode muligheter. Vi voksne skal være deltagende og tilstedeværende.

Våre tiltak for å nå målene i rammeplanen

- Årshjul med fagområder knyttet opp mot tema, satsning, kristent årshjul.
- I progresjonsplanene er det laget mål som er knyttet opp til fagområdene. Disse benyttes i planleggingen slik at målene for hver gruppe nås.
- Alle skal oppleve en progresjon i hverdagen og få utfordringer som er knyttet til alder og utvikling

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser (RP17).

Slik jobber vi med progresjon

I Baltazar barnehage har vi laget aldersgrupper. Barna deles inn i aldersgrupper hver dag. Hver klubb har hver sin farge som følger dem hele barnehagelivet. Vi har laget en progresjonsplan for 1-3 år og 3-6 år ut i fra rammeplanen. Den voksne som er ansvarlig for de ulike aldersgruppene bruker progresjonsplanen til å planlegge gruppene i samsvar med årshjul og satsningsområder.

Progresjonsplan for 1-3 år

Nærmiljø og samfunn	<p>Barna skal oppleve gleden ved å være en del av et trygt fellesskap, der jenter og gutter får lik muligheter og utfordringer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal utforske og bli kjent i barnehagens nærmiljø - Barna skal oppleve glede ved å være en del av et større fellesskap - Barna skal bli oppmerksomme på at deres atferd påvirker omgivelsene - Gutter og jenter skal få like muligheter og utfordringer - Gutter og jenter skal få like mye oppmerksomhet
Kropp, bevegelse, mat og helse	<p>Barna skal utvikle funksjonelle grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter og få et positivt forhold til kroppen sin, sunn mat og helse.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal oppleve gleden av å bruke hele kroppen - Barna skal få utfordringer tilpasset sitt eget ferdighetsnivå - Barna skal utforske omgivelsene ved å bruke hele kroppen - Barna skal oppleve gleden ved å mestre og kjenne på egne muligheter og grenser - Barna skal oppleve glede ved samvær rundt et måltid - Barna skal få et positivt forhold til sunn mat og helse
Kunst, kultur og kreativitet	<p>Barna skal møte ulike uttrykksformer og få muligheten til selv å uttrykke seg kreativt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal bruke kroppen sin og alle sansene i møte med ulike uttrykksformer - Barna skal bli oppmerksomme på ulike uttrykksformer i sine omgivelser og i barnehagens nærmiljø - Barna skal oppleve glede og mestring ved å få uttrykke seg på forskjellige måter - Barna skal få tilgang til, få utforske og bli kjent med ulike materialer og rekvisitter.
Natur, miljø og teknologi	<p>Barna skal utvikle respekt for naturen og miljøet og oppleve glede ved å utforske naturens mangfold.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal oppleve gleden av å være ute - Barna skal gjennom å bruke kroppen og sansene sine oppleve naturens vekslinger, vær og årstider - Barna skal oppleve glede, utfordring og nysgjerrighet i møte med naturen, vekster, fugler, dyr, småkryp og insekter - Barna skal få et bevisst forhold til å ta vare på miljøet og naturen - Barna skal få erfaring med å bruke kamera.

Etikk, religion og filosofi	Barna skal utvikle tanker om fødsel, liv og død og lære å respektere at folk har forskjellig tro og livssyn.
Kommunikasjon, språk og tekst	<p>Barna skal få positiv respons på sitt nonverbale kroppsspråk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal lære å behandle omgivelsene og menneskene rundt seg med respekt - Barna skal bli møtt med respekt og få støtte til positive løsninger i konfliktsituasjoner - Barna skal oppleve stolthet over egen kulturell bakgrunn og få stryket sin egen identitet og selvfølelse - Barna skal oppleve enkle, tradisjonelle markeringer fra ulike religioner som er representert i barnehagen - Barna skal utvikle respekt og toleranse for ulike religioner og livssyn - Barna skal få erfaring med ulike livssykluser - Barna skal kjenne igjen bilder av seg selv og bli oppmerksomme på likheter og forskjeller mellom seg selv og andre barn <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal oppleve glede ved å mestre nonverbalt og etter hvert verbalt språk - Barna skal få respons på sine nonverbale og verbale uttrykk - Barnas nonverbale kroppsspråk skal gis plass og bli tatt på alvor - Barna skal utvikle sin språkforståelse ved at de voksne «bader barnet i språk» - Barna skal etter hvert forstå og bruke enkle, meningsbærende ord - Barna skal bli kjent med enkle bildebøker, fortellinger, regler, rim og sanger
Antall, rom og form	<p>Barna skal få en begynnende forståelse for mengder, telling, form og farger.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få en begynnende forståelse for mengder (1-3) og telling (1-5) - Barna skal få mulighet til å eksperimentere og leke med farger - Barna skal få mulighet til å eksperimentere og leke med geometriske former - Barna skal oppmuntres til å bli oppmerksomme på likheter og ulikheter - Barna skal få erfaring med å sortere etter størrelse, former og farger

Progresjonsplan for 3-6 år

Kommunikasjon, språk og tekst

Barna skal utvikle et funksjonelt språk og bruke språket aktivt i alle situasjoner igjennom dagen.

- Barna skal bruke språket aktivt i lek og samhandling med andre.
- Barna skal videreutvikle sin språkforståelse og sitt ordforråd.
- Barna skal bruke språket for å sette ord på egne tanker og følelser.
- Barna skal bruke språket for å takle uenighet og konflikter.
- Barna skal få et positivt forhold til fortellinger, eventyr, rim, regler og sanger.
- Barna skal kunne lytte ut lyder og rytme i språket.
- Barna skal få en begynnende kjennskap til symboler for tall og bokstaver.

Konkrete mål for skolestartergruppe:

- Barna skal ha blyantgrep, klippe etter strek og gjenkjenne navnet sitt
- Barna skal få erfaring med å skape tekst igjennom å lage sitt eget skuespill til skoleavslutning.
- Barna skal mestre enkel bruk av pc/ipad og pedagogiske spill.
- Barna skal kunne telle og gjenkjenne mengden til tallet 6.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna skal tilegne seg grunnleggende motoriske ferdigheter og få forståelse for sammenhengen mellom sunn kost, fysisk aktivitet og god helse.

- Barna skal utvikle en positiv selvfølelse gjennom å mestre fysisk aktivitet
- Barna skal prøve ut egne muligheter og lære å kjenne egne begrensinger.
- Barna skal utvikle fin – og grovmotoriske ferdigheter.
- Barna skal oppleve gleden ved å ferdes ute i naturen.
- Barna skal få respekt for sin egen kropp og andres kropp og for at alle er forskjellige.
- Barna skal få et bevisst forhold til sunn kost og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal møte ulike uttrykksformer og få muligheten til å uttrykke seg gjennom skapende virksomhet.

- Barna skal oppleve gleden og felleskap i møte med kunst, kultur og kreativitet.
- Barna skal oppleve forskjellige kunstneriske og kulturelle uttrykksformer.
- Barna skal utvikle sin evne til å iaktta, lytte og uttrykke seg på forskjellige måter.
- Barna skal bli kjent med ulike materialer, verktøy og teknikker.
- Barna skal oppleve gleden ved å delta i kreative og skapende aktiviteter.

Natur, miljø og teknologi

Barna skal bli glad i naturen, få forståelse for samspillet i naturen og utvikle respekt for sammenhengen mellom mennesker og naturen.

- Barna skal oppleve glede ved å ferdes i naturen.
  - Barna skal undre seg, eksperimentere og snakke om fenomener i naturen.
-

	<ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få kunnskap om landskapet, planter og dyr i nærmiljøet. - Barna skal få erfaring med vekslingen i årstidene og med alle typer vær og vind. - Barna skal få en begynnende forståelse for samspillet i naturen og samspillet mellom naturen og menneske. - Barna skal få en begynnende forståelse for dyr og vekster og deres betydning for matproduksjon. - Barna skal få erfaring med teknikk som kan brukes i leken og i hverdagen.
Etikk, religion og filosofi	<p>Barna skal undre seg over livssykluser og utvikle respekt for menneskeverdet, naturen og demokratiske verdier.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få en forståelse for samfunnets grunnleggende verdier og normer. - Barna skal utvikle toleranse og respekt for andre. - Barna skal utvikle respekt for og kjærlighet til naturen. - Barna skal erfare konstruktive måter å håndtere uenighet og konflikter på. - Barna skal utvikle stolthet over sin etniske, religiøse og kulturelle bakgrunn og sin identitet og tilhørighet. - Barna skal få kjennskap til krisne høytider og tradisjoner og til andre religiøse høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen. - Barna skal delta i undring og samtaler om grunnleggende spørsmål.
Nærmiljø og samfunn	<p>Barna skal oppleve glede ved å være aktive deltakere i et fellesskap preget av likeverd og mangfold.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal bli kjent med nærmiljøet gjennom opplevelser og aktiviteter. - Barna skal oppleve glede ved å være aktive deltakere i et flerkulturelt fellesskap. - Barna skal utvikle respekt og forståelse for ulike tradisjoner og måter å leve på. - Barna skal oppleve at gutter og jenter får samme muligheter og utfordringer. - Barna skal bli kjent med både norsk kultur og norske tradisjoner og andre kulturer som er representert i barnehagen.
Antall, rom og form	<p>Barna skal utvikle matematiske kompetanse gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barna skal oppleve glede ved å leke med og utforske tall, telling, rom og form. - Barna skal få kjennskap til enkle matematiske begreper. - Barna skal utforske og leke med mengde, størrelse, vekt, former og mønster. - Barna skal få erfaring med å sortere, kategorisere og sammenlikne.

Overganger

Tilvenning til barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen (RP17).

Vi skal ha god dialog med foreldrene. Trygg foreldre, gir trygge barn. Foreldre og barnehagens ansatte har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling.

Barnehagen legger til rette for å ha tid til en god tilvenning som er godt organisert. Barna og foreldrene skal få tid til å bli kjent og etablere gode relasjoner og knytte seg til en primærkontakt sin. Den første tiden skal barn og foreldre få tett oppfølging og oppleve trygghet. Trygghet gir god lek og læring.

Tilvenningen skal skje i barnets tempo og tilvenningen skal tilpasses barnets behov i samarbeide med foreldrene. Vi legger vekt på at tilvenningsprosessen ikke skjer på 3 dager.

Fra den dagen barnet får tilbud om barnehageplass starter vi en tilknytningsprosess. Denne innebærer besøksdager i barnehagen, hjemmebesøk, oppstarts samtaler og foreldremøte.

Barnehagen tilpasser seg barnets sove/spiserutiner, men vi prøver å justere dette underveis slik at barnet har samme rutine som de andre barna i barnehagen. Dette for at barna skal oppleve av å være en del av fellesskapet.

Våre rutiner for en trygg og god start i barnehagen:

- Tilknytning:
  - Hjemmebesøk(frivillig, foreldrene kan velge i samråd med barnehagen om oppstarts samtalen skal være hjemme eller i barnehagen) – for å bli kjent med barnet og foreldrene i barnet/foreldrenes tryggemiljø.
  - Besøksdager – Barnet og foreldrene kan komme på besøk i barnehagen etter avtale
  - Oppstarts samtaler (på hjemmebesøk) - for å bli kjent med barnets rutiner og foreldrenes forventninger og dele våre forventninger
  - Foreldremøte på våren for nye foreldre
- Tilvenning
  - 1 dag – 1 time med foreldre, leke inne, bli kjent med stedet som barnet skal være daglig, bli kjent med primærkontakt i barnehagen. Alle andre barna skal være ute til at vi kan skape rolig og trygt miljø til god start
  - 2 dag – 2 timer med foreldre, barnet skal få spise sammen med oss og foreldre. Foreldrene kan være litt mer i bakgrunnen om dette er mulig. Foreldrene skal gjøre stell ol i barnehagen sammen med primærkontakt tilstede. De neste dagene kan primærkontakt gjøre dette.
  - 3 dag – ca. 4 timer med måltid og soving. Foreldre skal få lov å gå om barnet er klart for dette, men de må være nærmere, hvis det trengs at de kommer tilbake. Primærkontakten er med barnet under måltidet, foreldrene legger barnet.
  - Første uker i barnehagen vi anbefaler med kortere dager.
- Evalueringssamtale med alle nye barn – primærkontakten tar denne samtalen.

Overgang barnehage – skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning (RP17).

Slik samarbeider vi for at barna får en trygg og god overgang til skolen:

Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. (R34)

Foreldre skal ikke søke kommunen om skoleplass for barnet. Drammen kommune tildeler skoleplass ut fra hvilken folkeregistrert adresse barnet har. Det er derfor viktig at foreldre sjekker at folkeregisteret har korrekte data om familien.

April/mai - Skolene sender ut brev til alle som skal begynne på 1. trinn på skolen. Brevet inneholder informasjon om skolestart og evt besøksdager. Barnehagen følger ikke på skolebesøk, men barnehage besøker nærmiljøskolen med alle skolestarterne slik at de ser hvordan en skole ser ut.

Barnehagen har overgangssamtaler med foresatte hvor barnehagen utveksler kunnskap og informasjon for samarbeid i barnets overgang og oppstart i skolen. Overførings skjema blir sendt til skolen og inneholder opplysninger foreldrene har godkjent at skolen skal vite.

Barnehagen legger til rette for skolestarter klubb hvor barna blir kjent med de grunnleggende tingene som å rekke opp hånda, vente på tur, samtaler rundt det å begynne på skolen, de får oppgaver å løse og barna får med seg «lekser» hjem. Dette er med på å forberede barna på overgangen til skolen.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud (RP17).

Slik jobber vi for at alle får et inkluderende og likeverdig tilbud:

- Vi observerer barna hyppig, dokumenterer og har tett dialog med foreldrene. Vi bruker små grupper slik at det er mulig å se hvert enkelt barn og deres behov.
- Vi har personalmøter hvor vi drøfter hvert enkelt barn og deres behov og ut i fra dette lager vi tiltaksplaner eller søker ekstern hjelp for å hjelpe barnet.
- Vi skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.
- Vi bruker sosempian.no aktivt

Barnehage- hjem

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget (RP17).

Barnehagen skal jobbe for at barna ikke skal komme i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen.

Slik jobber vi for å få til et godt samarbeid mellom hjem og barnehage:

- Vi bruker mykid
  - Her deler vi bilder, registrerer barna, dagsrapporter, planer og beskjeder
- Foreldremøter 2 ganger i året – evt temakvelder med temaer som er aktuelle for foresatte
- Foreldresamtaler
- God dialog med foreldrene i levering/henting og tilgjengelighet ved telefonsamtaler og mail korrespondanse. Beskjeder skal ikke tas over hodet på barnet, kan det ikke tas med barnet skal vi ringe/sende sms isteden.
- Gode avtaler til barnets beste.
- Vi inviterer til foreldrekaffe, høstsuppe, lucia og andre koselige arrangementer i løpet av året.
- Barnehagen har et velfungerende SU
  - Su har foreldrerådsmøte på høsten i etterkant av foreldremøte. Er det ting som kommer opp i dette møte, blir det kalt inn til et SU møte.
  - Su møter kalles inn til etter behov fra barnehagen eller foreldre.
- Tett oppfølging i oppstart og avslutning av barnehagelivet

Samarbeid med lokalmiljøet

- Tangen Kirke
- Kirkens bymisjon
- Knute punkt Strømsø
- Strømsø sykehjem

Samarbeid med fagmiljøer

Forebyggende tjenester

Barnehagene samarbeider med et sett med forebyggende tjenester (for eksempel PPT, Barnevernet, Helsestasjonen) som alle arbeider til barns beste. En viktig målsetning er å fange opp barn som trenger ekstra støtte, og sette inn riktig tiltak i samarbeid med forebyggende tjenester.